

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

de mandatorum consideratione. cap. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

desiderabis uxorem eius. His postremis dei mandatis aperte discimus, non modo facto dictoque posse delin- qui, verum etiam sola mali concupiscentia. Et si rem a- lienam nefas est concupiscere, multo magis auferre, & si desiderare tantum alterius conjugem non debemus, multo minus cum illa rem habere. Concupiscentia e- nim & desiderium quamuis crimine non careant, faci- lius tamen coercentur, si cupita non perficiuntur, diffi- cilius autem cum in consuetudinem facti venerint. In- satiabiles nempe bestiae sunt auaritia & libido, non im- plentur haustu, sed quo magis hauserint plus esuriunt. Hoc quod sequitur, non seruum, non ancillam, non bo- uem, non asinum, neque omnia quae illius sunt, cum illo quod de domo non concupiscenda dicitur iungendum censeo, ne ex decalogo hendecalogum faciamus. Cum ergo in fine his duobus praecipis prauae cupidines va- tandae iubeantur, quaerimus quomodo eas vitabimus, cum interdum etiam inuitis ac repugnantibus nobis se ingerant, animumque non parum sollicitent ac laces- sant? Sed quam diu refragamur, nihil nocent, nocent autem cum eas dominari permittimus, & cum scelus quod nondum peractum est, volumus, totoque tandem voluntatis affectu eo ferimur, quo illae blandiendo in- ducunt. Concupiscentia itaque mali nihil aliud est, quam firmus in malum consensus, quod quamuis non fiat, factum tamen iri cupimus.

De mandatorum conside- ratione. Ca. IIII

HAec sunt legis mandata in tabulis lapideis digi- to dei descripta, ut cum omnia quae legis sunt didiceris, ista potissime teneas, quae modo ma- gis exquisito magisque mirabili tradita sunt populo fideli. Cur enim ea deus in marmore sculpenda cura- uit, nisi quia aeterna esse voluit? ac ne quando de me- moria exeant, palliorum fimbrijs assui iussit vittas *hincynthinas*, quas quoties aspicerent toties eorum

Num. 10.

Psal. ii 8.

Ibidem

quæ ad comparandas animi virtutes præcepta sunt, recordarentur. Nobis vero quibus non iam litera, sed spiritui viuere conuenit, vitæ istæ in corde non in pal- lijs reponendæ sunt, & nunquam dimittendæ. Quid enim ita ardentè amplecti debemus, vt mandatorum memoriæ quorum obseruatio nos ex corruptibili- bus facit incorruptos, & ex mortalibus immortales, & ex terrenis cælestes, quæ deniq; diabolo nos eri- pit & deo coniungit. Talia considerabat vir sanctissi- mus Daud, cū diceret. Quam dulcia faucibus meis elo- quia tua domine, super mel ori meo. Vis vt & tibi dul- cia sint: noli in verbis diuinis eloquiū ornatum requi- rere, ita composita sunt, vt & docti & indocti quod o- mnibus pariter profuturum erat, intelligerent: sed at- tende qualis quantusq; sit, per quem prolata sunt, per illum vtiq; qui solus & acumen ingenij hominibus p- stat, & ipsum dicendi leporem impartit. Idem enim & fons bonorum omnium est, & largitor, & cuius tam dicta quam facta nulla prorsus in parte argui queant, cum solus in cunctis vt maxime potens, ita summe sa- piens sit. Cogita etiam quanta tibi in his obseruandis quæ præcepta sunt promittantur, certe non argētum, neq; aurum, neq; terrent regni fortunæ subiecta poten- tia, aut gloriæ humanæ fragile bonum: sed illa firma atq; stabilis beatitudo, quæ nihil melius, nihil maius ab homine optari possit. Cum ista animo p- mensus fue- ris, tunc non solum, quam dulcia faucibus meis eloq- tua domine dices, verum etiam cum eodem propheta lætus cantabis, In via testimoniorum tuorum delecta- tus sum, sicut in omnibus diuitijs. Et iterum, Bonum mihi lex oris tui sup milia auri & argenti. Et rursum, Dilexi mandata tua super aurum & topazion. Item eodem psalmo, Lætabor ego super eloquia tua, sicut q- inuenit spolia multa. Quid enim illis pretiosius? qd op- tabilius, quæ sola nos efficere queāt cælo dignos, æter- nitatis compotes, summi boni certos perpetuosq; pos- sessores. Talia si tecum (vt debes) quotidie reputaueris tam tandem cælestium mandatorum amore captus, atq;

ad eorum autorem deum conuersus dices, Ignitum elo-
 quium tuum vehementer, & seruus tuus dilexit illud.
 Non poteris enim illud non maxime diligere, in quo
 tibi tam grande bonum propositum esse intellexeris.
 Prudentia præterea mirum in modum proficere & sa-
 pientia compleri incipies. Hoc tibi Baruch propheta
 verbis, p̄mittitur, neq; enim fallit ille per cuius os spi-
 ritus sanctus locutus est. Audi (inquit) Israel mandata
 vitæ, auribus percipe vt scias prudentiam. & Iesus Si-
 rach filius, cuius dicta sacris voluminibus inseri meru-
 erunt, Fili (ait) concupiscens sapientiam, conserua iusti-
 tiam, & deus præbebit illam tibi. Ac ne de aliqua alia
 quæ in mandatis continetur, iustitia dictum pu-
 tares, alibi explanat, dicens: In mandatis dei assiduus
 esto, & ipse dabit tibi cor, & concupiscentia sapientiæ
 dabitur tibi. Hinc est quod in his versatus Dauid, omni-
 bus humanæ scientiæ professorib; se sapientiorē factū
 audet asserere, & domino confidenter loquitur, dicēs:
 Super omnes docentes me intellexi, quia iustitia tua
 meditatio mea est. & super senes intellexi, quia man-
 data tua quæsiui. Abeat igitur cum suis dissertationi-
 bus Plato, & cum argumentis Aristoteles, & cum so-
 phismatum callidis captionibus omnes veteris acade-
 miæ philosophi: vera sapientia est, deum nosse, & tam
 edicta quam interdita eius, tota animi sedulitate ob-
 seruare. Cæterum ne quis obseruandorum difficulta-
 tem ignauitæ suæ fauens insipienter excuset, & impossi-
 bilia esse prædicet, audiat Iohannem apostolum dicen-
 tem: Hęc est charitas dei, vt mādata eius custodiamus,
 & mandata eius graua non sunt. audiat & Moysen in
 Deuteronomio sibi loquentem: Mandatum hoc quod
 ego præcipio tibi hodie, non supra te est, neq; procul
 positum, nec in cælo situm, vt possis dicere: Quis nostræ
 valet in cælum ascendere, vt deferat illud ad nos vt au-
 diamus atq; opere compleamus? neq; trans mare posi-
 tum, vt causeris & dicas: Quis e nobis poterit mare
 transfretare, & illud ad nos vsq; deferre, vt possimus
 audire & facere quod præceptum est? sed iuxta te est

Baruch. 4

Sap. 1

Sap. 5

Psal. 118

1. Iohani. 5.

Deut. 30

sermo valde, in ore tuo & corde tuo, vt facias illum.
 Quid ergo qd supra nos non est amplecti recusamus?
 & quare quod cordi insitum est, id euellere ac prone
 re conamur? nonne cum hoc agimus, intus quibusdam
 conscientiae stimulis pungimur? quasi qui contra natu
 rae vim nitamur, dum ab his quae iubetur declinamus.
 Perspicuum est igitur quia prauis affectibus superati,
 neq; deo neq; conditionis nostrae rōni obedimus. Quae
 praeterea dementia est, immo quis furor, vitium sequi
 malle, cuius finis poena perennis est, quam virtutem,
 qua beatitudo comparatur aeterna? Beatitudinē autem
 decalogi obseruatoribus promissam quis ambiget,
 cum veritas in euangelio (vt supra retulimus) di
 cat: Si vis ad vitam ingredi, serua mandata? Idem do
 minus alibi quoq; cum de deo patre loqueretur. Scio,
 inquit, quia mādatum eius vita aeterna est. Si ergo tan
 tae mercedis compotes esse cupimus, dei mandata ne de
 seramus. Quae sicut perfectae vtutes sunt, ita perfectio
 nis numero .i. decade censentur. Hae est itaq; frugum
 decima sanctae; in horreum dei inferenda, multo meli
 us quam illa quae de terrae fertibus collecta offerri so
 lent. Hae sunt decem conchae a vero Salomone positae,
 in quibus lauari debet, non pecudum vt olim, sed ani
 marum nostrarum victimae in holocaustum charita
 tis deo consecradae. Hae est cithara illa, illeq; decachor
 dus, ad quem nos hortatur Dauid, dicens: Confitemini
 domino in cithara, & psalterio decem chordae; psalli
 te ei. Hae deniq; sunt decem plagae illae, quibus Pharaō
 aduersarius noster percutitur, & nos per eas liberati,
 ad terram vsq; promissionis perducimur, terram lacte
 & melle manantem .i. lucis aeternae candore visionis
 diuinae dulcedine refertam; quae non mortuorum ter
 ra, sed viuentium dicitur: ne quis alibi viuere cupiat,
 quā vbi semper feliciter viuat & mori non possit. Cū
 q; ad tam inestimabile bonū hac sola via peruenitur,
 ad eam ipsam Salomon sapientiae dono insignis te di
 rigit ac stimulat, dicens: Conserua fili pracepta patris
 tui, id est dei; & ne dimittas legem matris tuae .i. eccle

Iohan. 12

Mala. 3

1. Para. 4

Psal. 36

Exod. 3

Prou. 5

hæc; liga ea in corde tuo iugiter, & circūda gutturi tuo,
 vt videlicet neq; cogitatione delinquas, neq; lingua la-
 baris. Cum ambulaueris, inquit, gradientur tecum: &
 cum dormieris, custodiant te ne pecces, & vigilans le-
 quere cum eis. Quæris, cur ita? ne scilicet quamdiu per
 huius vitæ curricula incedis, iustitiæ iter deseras, & vel
 per quietem diaboli ludificationibus captaris: vel cum
 euigilas, de mundo prius quam de deo cogites. In quo
 quidem imitandus est nobis ille, qui ait, *Quomodo dicit
 lex legem tuam domine, tota die meditatio mea est.*
 Igitur quotidie tecum reuolue, quotidie mente rumi-
 na, quæcunq; deo placent vt facias, quæcunq; displicent
 vt deuites. Ac si quādo pigebit cuncta repetere, ad sum-
 mam illam in euangelio a domino factam protinus re-
 curre. Diliges (inquit) dominum deum tuum ex toto
 corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua.
 hoc est maximum & primum mandatum. Secundū au-
 tem simile huic. Diliges proximum tuum sicut teipsum.
 In his duobus mandatis (inquit) vniuersa lex pendet
 & prophetæ. Omnia quippe præcepta tam legis quam
 euangelij, ad hunc ipsum rediguntur finem, vt deus &
 proximus diligatur. Ita tamen proximum dilige, vt
 deum non offendas, ita deum ama, vt nihil magis, ni-
 hil æque amasse arguaris. Et si charitas dei hæc est, si-
 cut Iohānes apostolus testatur, vt mandata eius custo-
 diamus, mendax est profecto, qui se deum diligere di-
 citur, & præcepta eius non seruat. Quæ quo diligen-
 tius adhuc studiosiusq; amplectamur, cum de observa-
 torum præmio satis dictum sit, de transgressoribus quoq;
 pœna aliquid memoremus.

Psal. 118

Mat. 23

i. Iohan. 5

De p̄uaricatorum pœna Ca. V.

SI quis interim alteri infensus maligne cauille-
 tur, sibi in mandatis ne occidat vetari, & non ne
 odio habeat, aut aliquod aliud iniuriæ inferat
 genus, meminisse debet, cuncta quidem quæ in
 altera tabula conscripta sunt, ad illam summam redi-
 gi, qua iubemur ita proximos vt nosmetipsos dili-